

Vándorgyűlés 2006

Beszélgetés Balogh Lászlóval, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatójával

Csopakon, az Igazgatóság impozáns központi épületében beszélgettem Balogh Lászlóval, kérve, hogy röviden mutassa be működési területüket.

– A Balaton-felvidéki Nemzeti Park 1997-ben, nyolcadikként jött létre 57 000 ha védett területtel. Lényegében hat korábbi tájvédelmi körzetből alakult, köztük a hazánkban első Tihanyi TK-val. A további öt a Pécselyi-, a Káli-, a Tapolcai-medence, a Keszthelyi-hegység és a Kis-Balaton Tájvédelmi Körzet. A Tihanyi-félsziget 2003-ban Europa Diplomát kapott, hatvanegyedikként a kontinensen. Működési területünk mintegy 1 millió hektár. Az 57 ezer ha védett területből 10 ezer ha van a vagyonkezelésünkben, közel 2000 ha erdő, de főleg gye- és szántó művelési ágúak. Ezek zöme a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében vannak. Ezeket a területeket régen a számtalan legelésző állat tartotta rendben, melyek időközben eltűntek, és a biológiai-értékes gyepeken elkezdődött a szukcesszió, mely előbb-utóbb a legelők eltűnéséhez vezetett volna. Fő feladatunk a régi, hagyományos állattartási formák fenntartása az ősi fajtákkal, a szürke marhával, és a sovány legelőkön a rackajuhjal. Mintegy 200 szürke marhából álló gulyánk és több mint 400 rackából álló nyájunk van. De meg kell említenem a kápolnapusztai bivalyrezervátumot is, melynek alapját az egykori állami gazdaság 20 levágásra szánt bivalyának megvásárlása adta. 2003–2004. évben a Széchenyi pályázaton nyert 60 millió forintból alakítottuk ki a bemutató helyet és az istállókat, mert a bivaly télen zárt helyen tartandó.

– *Akkor az állattartásból bevételek is van.*

– Természetesen, eddig elsősorban a szaporulat hím egyedeit értékesítettük, de a jelenlegi létszámmal – mely több mint 300 egyed – a téli szállás megtelt, így sajnos a nő ivarúak is eladásra kerülnek. A felszaporodott állományt és az egész rezervátumot évente több mint 35 ezren keresik fel. Bevételeink többségét a 10 bemutatóhelyünk biztosítja, ezeket mintegy negyedmillióan látogatnak éves szinten. Vannak előre megrendelt programok, melyeket kollégáink szakvezetnek. A bevételek egy részét a fenntartásra, és korszerűsítésre fordítjuk. Kiemelkedő látogatottságú a

Hegyes-tű, mint geológiai kuriózum és a Tapolcai-tavasbarlang. Jeles napokon – mint pl. az Európai Nemzeti Parkok Napja, Madarak és Fák Napja – ingyen látogathatók a bemutatóhelyek.

Bevételünk van a gyepterületekből és egy kevés az erdőkből. Erdeinket elsősorban, mint élőhelyeket kezeljük, törekedve a fajgazdagság fenntartására, a fajajcsérés átalakításokkal pedig azok növelésére. Természetesen a holt faanyag kellő hányadát is az erdőben hagyjuk.

– *Magánszemélyt is inspirált állattartásra a tevékenységetek?*

– A Káli-medencében kifejezetten örültek az állatoknak, mert főleg az idősebbek még emlékeztek a régi időkre, az ápolat legelőkre, a táj hangulatára, melyhez hozzá tartozott a legelő juhnyáj, a delelő marhacsorda és a konda. A tapolcai-medencében több szürke marha gulya is legel, melyek magánkézben vannak. A gazdák támogatást kapnak mind a legelő, mind az állat után.

– *És mi a helyzet a vadászattal?*

– Három önálló vadászterületünk van, és ezekből természetesen adódik

bizonyos jövedelem. Mert nyilvánvaló, hogy például a Kis-Balatonnál a bögési szezonban előforduló 8–10 kilogrammos aggancsú bikát nem a személyzet lövi meg, hanem fizető vendég, mint a többi bérvadászatonál. Évenként 10–12 bikát és ugyanennyi őzbakot értékesítünk. Alapvető cél azonban az állomány szabályozás, így a szomszéd vadászársaságoknál lényegesen többet lövünk ki, elsősorban a tarvadból. Ennek ellenére még értük el, hogy kerítés nélkül tudjunk erdőt felújítani. De említhetném a vaddisznók által a költési időben okozott óriási károkat, amiket a nyárilúdfészkekben okoznak. Elég, ha egy koca tavasszal beveti magát a Tihanyi-félsziget külső tava nádasába, mert elpusztíthatja azt a 20–30 nyárilúdfészket, ami költési időben itt található.

– *Milyen a kapcsolatotok a térség erdőgazdálkodóival?*

– Nem panaszkodhatom, mert abban a feszültséggel teli helyzetben, amit a védett állami erdőterületek vagyonkezelésének hovatartozása okoz, a Bakonyerdő Zrt. példaértékű kompromisszumkészséget mutatott. Az, hogy végül nem tudtuk megegyezni, túlmutat a helyi véleményformálók hozzáállásán. De kifogástalan a kapcsolatunk a VERGA Rt.-vel és a Szolgálattal is.

– *Úgy tudom, közös berubázásaitok is vannak.*

– Igen, a Bakonyerdő Zrt. besegít a Bakonybélben működő erdei iskolánk programjaiba – melyet már akkreditált az illetékes szaktárca –, ami már egy évre előre le van kötve. A balatonfüredi erdészekkel alakítottuk ki a Koloskavölgyi tanösvényt, de említhetem a helyi önkormányzattal és az erdőgazdasággal közösen fenntartott geológiai tanösvényt Badacsonyan. Mert egyedül nem megy.

– *És milyen szerepet vállaltatok a vándorgyűlés programjaiban?*

– Említettem a jó kapcsolatot, így érthető, hogy amikor felkértek a térség természetvédelmi értékeinek bemutatására, azonnal igent mondtunk. Egyetlen programpontunk lesz, az Europa Diplomás Tihanyi félsziget természeti értékeinek bemutatása. Kihasználjuk a Balaton adta lehetőséget is és a résztvevők hajóval érkeznek Tihanyból az esti baráti találkozóra.

Pápai Gábor